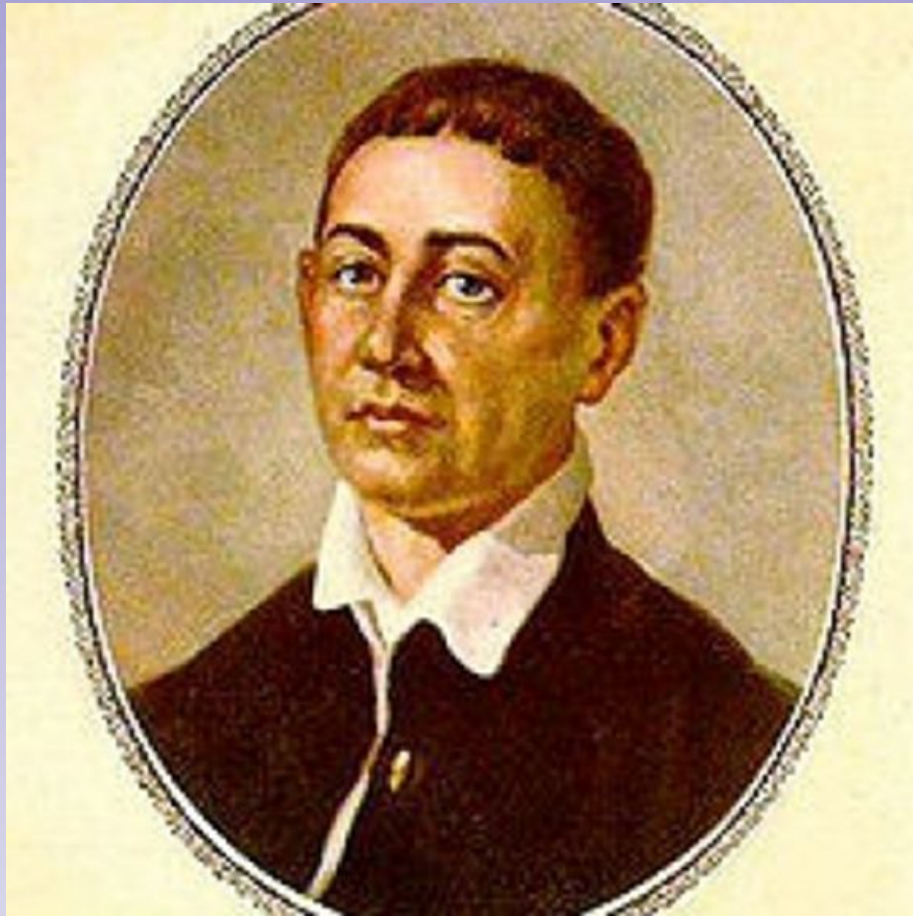

ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА БАЙКИ «ВОРОН І ЧИЖ» ТА «ДВІ КУРКИ»

Підготувала

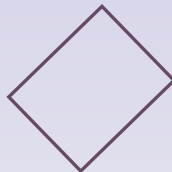
студентка групи ПО 46

Білокур Олена

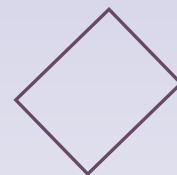

СКОВОРОДА
НАРОДИВСЯ 3 ГРУДНЯ
1722 РОКУ В СЕЛІ
ЧОРНУХАХ НА
ПОЛТАВЩИНІ В СІМ'Ї
МАЛОЗЕМЕЛЬНОГО
КОЗАКА.

І. ФРАНКО ВВАЖАВ,
ЩО БАЙКИ
СКОВОРОДИ В
ДЕСЯТЬ РАЗІВ
ГЛИБШЕ І КРАЩЕ
РОЗКАЗАНІ, НІЖ,
НАПРИКЛАД, У

НА МЕЖІ ДВОХ ПЕРІОДІВ ІСТОРІЇ
УКРАЇНСЬКОГО ПИСЬМЕНСТВА ВИСОЧИТЬ
ПОСТАТЬ ВИДАТНОГО УКРАЇНСЬКОГО
ПОЕТА, ПЕДАГОГА, ПРОСВІТИТЕЛЯ,
ФІЛОСОФА ГРИГОРІЯ САВИЧА
СКОВОРОДИ. ТЕ, ЩО ЗАЛИШИВ НАМ У
СПАДОК ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА,- БАЙКИ
ХАРКІВСЬКІ, ЗБІРКА "САД БОЖЕСТВЕННИХ
ПІСЕНЬ" ТА ФІЛОСОФСЬКІ ТРАКТАТИ,
ФІЛОСОФСЬКІ ТРАКТАТИ

БАЙКА - ОДИН ІЗ РІЗНОВИДІВ ЛІРО-ЕПІЧНОГО ЖАНРУ, НЕВЕЛИКИЙ АЛЕГОРИЧНИЙ, ЗДЕБІЛЬШОГО ВІРШОВАНИЙ ТВІР ПОВЧАЛЬНОГО ЗМІСТУ, З ЯСКРАВО ВИРАЖЕНОЮ МОРАЛЛЮ. БАЙКОВИЙ ЖАНР МАЄ ДАВНЮ Й БАГАТУ ТРАДИЦІЮ У СВІТОВІЙ І, ЗОКРЕМА, УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ БАЙКИ БУВАЮТЬ ВІРШОВАНИМИ І НЕВІРШОВАНИМИ.

БАЙКА «ВОРОН І ЧИЖ»

НЕПОДАЛІК ВІД ОЗЕРА, З ЯКОГО ВИЗИРАЛИ ЖАБИ, СИДІВ НА ГІЛЦІ Й ВИСПІВУВАВ ЧИЖ. ПОБЛИЗУ НЬОГО КРЯКАВ СОБІ Й ВОРОН, ТА, БАЧАЧИ, ЩО ЧИЖ НЕ ПОЛИШАЄ СПІВАТИ, СКАЗАВ:

- ЧОГО ЩЕ Й ТИ СЮДИ ПНЕШСЯ, ЖАБО?

— А ЧОМУ ЦЕ ТИ МЕНЕ ЗВЕШІ ЖАБОЮ? —

СПИТАВ ЧИЖ ВОРОНА.

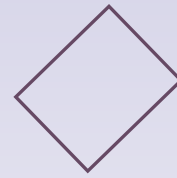
— ТОМУ ЩО ТИ ТАК САМО ЗЕЛЕНИЙ, ЯК ТА ЖАБА.

— КОЛИ Я ЖАБА,— МОВИВ НА ТЕ ЧИЖ,— ТОДІ ТИ САМ СПРАВЖНІСІНЬКИЙ ЖАБУР, БО СПІВ ТВІЙ ДУЖЕ СХОЖИЙ НА ЖАБ'ЯЧИЙ.

МОРАЛЬ

СЕРЦЕ І ЗВИЧАЇ ЛЮДСЬКІ, А НЕ ЗОВНІШНІ ЯКОСТІ МАЮТЬ СВІДЧИТИ ЗА ТЕ, ХТО ТИ Є.

ДЕРЕВО ПО ПЛОДУ ПІЗНАЄТЬСЯ

БАГАТО З ЦИХ ТВОРІВ НАРОДЖУВАЛИСЬ ПІД ЧАС РОЗМОВ ІЗ СЕЛЯНАМИ — У ТАКИЙ СПОСІБ СКОВОРОДА ПОВЧАВ ЇХ. ТАК, НАПРИКЛАД, БАЙКА «ВОРОНА І ЧИЖ» ВИСЛОВЛЮЄ ДУМКУ, ЩО ПРО ЛЮДИНУ СЛІД СУДИТИ НЕ ЗА ЗОВНІШНЬОЮ ОБОЛОНКОЮ, А ЛИШЕ РОЗІБРАВШИСЬ У ЇЇ СЕРЦІ.

ВИПАЛО ЯКОСЬ ДИКІЙ КУРЦІ ЗАЛІТІТИ ДО ДОМАШНЬОЇ.

— І ЯК ЦЕ ТИ, СЕСТРИЦЕ, В ЛІСАХ ЖИВЕШ? — СПИТАЛА ДОМАШНЯ.

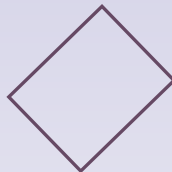
— А ТОЧНІСІНЬКО ТАК, ЯК ІНШІ ЛІСОВІ ПТАХИ,— ВІДПОВІЛА ДИКА. — ГОДУЄ МЕНЕ ТОЙ САМИЙ БОГ, ЩО Й ДИКИХ ГОЛУБІВ.

— ВОНИ Ж МОЖУТЬ ДОБРЕ ЛІТАТИ,— ПРОКАЗАЛА ГОСПОДИНЯ.

— СЕ ТАК,— ЗГОДИЛАСЯ ДИКА,— ОДНАК І Я МОЖУ ЛІТАТИ Й ЦІЛКОМ ЗАДОВОЛЕНА СВОЇМИ КРИЛЬМИ.

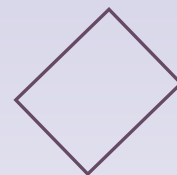
— ОСЬ У СЕ, СЕСТРИЦЕ, Я НІЯК НЕ МОЖУ ПОВІРИТИ,— СКАЗАЛА ДОМОСИДА,— БО Я ЛЕДВЕ-ЛЕДВЕ МОЖУ ПЕРЕЛІТАТИ ОН ДО ТОГО САРАЯ.

— НЕ ПЕРЕЧУ,— КАЖЕ ДИКА,— АЛЕ ЗВАЖТЕ, ГОЛУБОНЬКО МОЯ, НА ТЕ, ЩО ВИ ЗМАЛЬСТВА, ЯК ТІЛЬКИ НАРОДИЛИСЬ, ЗВОЛИТЕ НА ПОДВІР'І ГНІЙ ГРЕБТИ, А Я ЩОДЕНЬ МУШУ НАБУВАТИ ДОСВІДУ ЛІТАТИ.

В БАЙЦІ «ДВІ КУРКИ» СКОВОРОДА ПІДКРЕСЛЮЄ ЦІННІСТЬ ПОСТІЙНОГО ДОСВІДУ ДЛЯ УСПІХУ. В АЛЕГОРИЧНОМУ ОБРАЗІ ДОМАШНЬОЇ КУРКИ, ЩО НІЯК НЕ МОЖЕ ВТЯМИТИ, ЯК-ТО ДИКА КУРКА ЛІТАЄ, БАЙКАР ВІДОБРАЗИВ ЛЮДЕЙ, ЯКІ ВВАЖАЮТЬ СЕБЕ НЕЗДАТНИМИ ДО ПРАЦІ ТА УСПІХУ. АЛЕ ЇХНЯ БІДА В ТОМУ, ЩО ВОНИ НІЯКИХ ЗУСИЛЬ ДО

ІАЛІ.

МОРАЛЬ

БАГАТО ХТО, НЕ МАЮЧИ СИЛИ ЩОСЬ
ЗРОБИТИ, НЕ ВІРИТЬ, ЩО МОЖУТЬ ТЕ
ІНШІ. БЕЗЛІЧ Є ТАКИХ, ХТО ЧЕРЕЗ
РОЗНІЖЕНІСТЬ ВІДУЧЕНІ МАНДРУВАТИ
ПІШКИ. ЦЕ СВДЧИТЬ, ЩО ПРАКТИКА БЕЗ
ПРИРОДЖЕНОСТІ БЕЗГЛУЗДА, А
ПРИРОДЖЕНОСТІ УТВЕРДЖУЄТЬСЯ
ПРАКТИКОЮ. ЯКА КОРИСТЬ ЗНАТИ, ЯК
РОБИТЬСЯ ДІЛО, КОЛИ ТИ САМ
ЗРОБИШ?

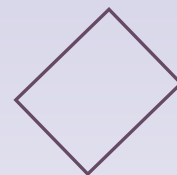
ВЗНАТИ НЕ ВАЖКО, ВАЖЧЕ ЗРОБИТИ.
НАУКА ТА ДОСВІД — ЦЕ ОДНЕ І ТЕ Ж,
ВОНА НЕ В ЗНАННІ САМІМ ЖИВЕ, А В
ДІЯННІ. ЯК І РОБОТА БЕЗ
ПРИРОДЖЕНОСТІ, ТАК І ЗНАННЯ БЕЗ
РОБОТИ — МУКА. ОСЬ У ЧОМУ РІЗНИЦЯ
МІЖ ЗНАННЯМ ТА НАУКОЮ.

ВИСНОВОК

МЕТОЮ НАПИСАННЯ ЦИХ ТВОРІВ З ОДНОГО БОКУ, БУЛО БАЖАННЯ ВИКРИТИ ЯВИЩА, ЩО ЗАСЛУГОВУЮТЬ НА ОСУД, КРИТИЧНО ОЦІНИТИ ЯВИЩА ДІЙСНОСТІ, ОСМІЯТИ ПОРОЧНІ РИСИ. НАПРИКЛАД, ОБМЕЖЕНІСТЬ, ДУРІСТЬ, ДАРМОЇДСТВО.

З ДРУГОГО БОКУ, КОЖНА БАЙКА СКОВОРОДИ НАВЧАЄ ПЕВНІЙ ЧЕСНОТІ, ПЕРЕДАЄ ДОСВІД МУДРЕЦЯ. ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА ВСЕ ЖИТТЯ МАВ ПРАГНЕННЯ ВИПРАВЛЯТИ ВАДИ ЛЮДЕЙ ЗА ДОПОМОГОЮ МОРАЛІ ТА РОЗУМУ. САМЕ ТОМУ КОЖНУ ЙОГО БАЙКУ ЗАКІНЧУЄ «СИЛА», ТОБТО МОРАЛЬ.

СПАДЩИНА Г. С. СКОВОРОДИ Є ДОРОГОЦІННИМ НАДБАННЯМ УКРАЇНСЬКОЇ І СВІТОВОЇ КУЛЬТУРИ, В ЯКІЙ МИТЕЦЬ ВОЗВЕЛИЧУВАВ ЛЮБОВ ПРОСТОГО НАРОДУ ДО ПРАЦІ, ЗАСУДЖУЮЧИ ДАРМОЇДСТВО І ПАРАЗИТИЗМ. СВОЇМИ БАЙКАМИ АВТОР ПРОДОВЖИВ КРАЩІ СВІТОВІ ТРАДИЦІЇ ЦЬОГО ЖАНРУ. «БАЙКИ ХАРКІВСЬКІ» ВІДБИВАЛИ ФІЛОСОФСЬКІ ПОГЛЯДИ Г. С. СКОВОРОДИ І СТВОРИЛИ ҐРУНТ ДЛЯ САТИРИ МАЙБУТНЬОГО. У БАЙКАХ ЗАСУДЖУЮТЬСЯ РІЗНІ ЛЮДСЬКІ ВАДИ — ОБМЕЖЕНІСТЬ, ДУРІСТЬ, САМОДУРСТВО, НЕРОЗСУДЛИВІСТЬ, ЗВУЧИТЬ ПОВАГА ДО НАРОДНОЇ МУДРОСТІ.

